

812 H. SCHAUMAN – J. V. SNELLMAN 21.X 1867
RA, JVS samling

Wälborne Herr Senator och Riddare!

Såvida Guvernören, Grefve Creutz ännu är stadd på resa i länet, utber jag mig ödmjukast få beträffande upphandlingen af korn och hafra inom detta län meddela Herr Senatorn och Riddaren följande:

Att i en hast kunna sammanbringa något större parti hafra i och för försändning till de norra länen, synes mig vara ogörligt annorledes, än att köpa säden af handlande här i staden, hvilka deraf innehafva icke obetydliga partier, ämnade att efter hand exporteras ännu under hösten. Sådan den nu befinnes hos dem, kan den likväl icke begagnas till utsäde, emedan den icke ämnats dertill och utgöres af bättre och sämre vara, allt sammanblandadt; men den kunde kastas om och sålunda blifva till utsäde något när, om också icke fullt tjenlig, d. v. s. sådan, som i allmänhet står att erhållas, ity att all vårsäd inom länet är, med högst få undantag, mer eller mindre skadad af frost. Härtill har också en handlande, vice konsuln Martin Eriksson, förklarar sig vara beredvillig – någon annan har icke gått in derpå – samt erbjudit sig att under innevarande vecka leverera till Åbo magasin ettusen tunnor och under nästpåföljande vecka likaledes ettusen tunnor hafra af 9. L^g:d 5. ¹⁰ ½:ds vigt till *aderton mark* tunnan, men derunder icke, emedan han uppgifvit sig erhålla samma pris för varan, om han exporterar den i dess närvarande skick, d. v. s. utan att rengöras ånyo. Härvid förbehåller han sig dock att för hvarje levererad partier af ettusen tunnor genast få full betalning äfvensom att nästa onsdag den 23. dennes efter midd^lagen få svar om hans anbud antages eller icke, emedan han eljest ämnar sända ut säden. Derjemte unndrager han sig all ansvarighet för sädens grobarhet, hvilken ej heller kan hinna att derförinnan genom anställande prof utrönas, emedan prof med hafra erfordrar längre tid och förenämde operation med Martin Erikssons hafra ej heller ännu försiggått. Likväl torde få antagas att hafra, som håller omförmälda vigt, är så grobar, som den i år kan erhållas. Ingen underkastar sig nu den af Kejsrerliga Senaten föreskrifna kontroll beträffande sädens grobarhet, så väsentlig den också är vid upphandling af utsäde, och jag befarar därför att sagde kontroll, såframt den skall iakttagas, omöjliggör all upphandling för kronans räkning,⁷

Tillika anser jag mig ödmjukast böra fästa Herr Senatorns uppmärksamhet på den stora svårighet, som redan företer sig att kunna få befrakta fartyg för sädestransport till de nordliga delarna af landet, om det nu alls mer låter göra sig, i anseende till den sena årstiden. I händelse någon säd ännu i höst skulle komma att härifrån försända till norra orter, borde sådant därför ske med ångfartyg, eller åtminstone tullångfartyg beordras att åtfölja med säd lastadt segelfartyg och bogsera fram sådant fartyg, der det icke kan komma fort utan hjälp.

I händelse deremot med försändandet af den säd, som kronan inom Åbo län vill upphandla för de norra länens behof, skulle få anstå till nästa vår, så är min tro att likabeskaffad vara, som den, hvilken Martin Eriksson nu erbjuder kronan, kan erhållas genom direkt uppköp till härvarande kronomagasin för lägre pris, än det af honom fordrade; svåriligen likväl för mindre, än sexton mark per tunna, emedan magasinet ligger långt från den egentliga staden, emedan allmogen skyr sädens uppvägande, hvilket aldrig kommer i fråga vid uppbörd af handlande, samt emedan desse genom sine, på vägarne långt utom

tullarne utsände uppköpare, hvilka hafva viss ersättning för hvarje tunna såd de kunna anskaffa, locka allmogen genom löfte om förplägning och hvarjehanda små presenter att till dem sälja sin vara, förutom att handlande allmänt betala fjorton mark öfverhufvud för hvarje tunna hafra, utan afseende å vigten, såframt varan icke är alltför lätt. Jag skulle därför ödmjukast föreslå, att för upphandling af hafra i länets magasin bestämdes ett pris af sexton mark per tunna af minst 9 L^ö:d 5. ^ö:ds vigt, men utan vidare kontroll af grobarheten, än den, nämnde vigt anger, och tror att för detta pris så stort parti hafra, som

10 kronan önskar uppköpa, och af så god kvalitet, som årets skörd lemnat, bör kunna erhållas; men så snart kan säden på så sätt icke sammanbringas, att den ännu i höst kunde till de norra orterne försändas. Den af Kejsrerliga Senaten föreskrifna ordning, att anbud å leveranser böra göras, hvarom genast blifvit kungjordt, befarar jag dererott icke komma att leda till det åsyftade ändamålet, emedan säljaren nu, då efterfrågan af såd är stor, skyr alla omgångar.

Hvad åter upphandlingen af korn beträffar, så synes föga hopp förefinnas att deraf kunna erhålla något större parti inom länet, i anseende dertill att kornet öfverallt skadades mer, än hafran, af

20 frosten; att ingen vill sälja sitt korn, för brist på råg, samt att bättre korn nästinstundande vår betingar nästan hvilket pris som helst. Att bristen på groende korn måste vara mycket stor, bevisas också deraf, att ölbryggarene här i staden, hvilka utsändt personer kring länet för söka sådant, icke kunnat ihopbringa deraf vidare, än några mindre partier, samt därför beslutit att införskrifva sitt behof från utländsk ort. Sämre vara, som här torgförts, har onekadt betalts med tjugufyra å tjugufem mark tunnan, men obetydligt korn har ännu utjudits till salu. Ifall kronan vill hafva korn i sina magasin och det af bättre kvalitet, skulle jag därför anse dett vara nödvändigt att ett så högt pris

30 blefve bestämdt och finge kungöras, att säljarna kunde finna sin uträkning vid att afstå varan, i hvilket afseende jag utber mig ödmjukast få föreslå tjugusex mark för korn af minst elfva lispunds vigt samt tjuvåtta mark för korn af minst elfva och ett halft lispund. Men som vid upphandlingen af ifrågavarande sädesslag borde då all vidare kontroll eller undersökning af grobarheten bortlemnas, helst någon sådan ej heller kan ske vid sjelfva upphandlingen.

Med djup vördnad och största högaktning har jag äran framlefvå

40 Wälborne Herr Senatorn och Riddarens
aldraödmjukaste tjenare,
Hugo Schauman.

Åbo, den 21 Oktober 1867.

813 H. SCHAUMAN – J. V. SNELLMAN 21.X 1867
RA, JVS samling

50 Wälborne Herr Senator och Riddare!

Hos Herr Senatorn och Riddaren får ödmjukast anmäla att Grefve August Armfelt först nu vid postens afgang erbjudit att inom fjorton dagar därefter leverera till Åbo magasin fyra – å femhundra tunnor hafra av minst 9 L^ö:d 5 L^ö:ds vigt, efter beräkning af en mark åttatio penni lispundet, hvilken hafra han uppgaf böra vara grobar åtminstone